



Salo Kurajoki

Aurinkoenergiapuiston arkeologinen inventointi 2025

Sampsa Perälä

Jerry Möller

Maanala Oy

MAANALA

Sisällysluettelo

Tutkimuksen perustiedot	3
1. Johdanto	4
1.1. Tausta ja tutkimustehtävä	4
1.2. Menetelmät	4
2. Esiselvitys.....	4
2.1. Maaperä ja topografia	4
2.2. Tutkimushistoria	4
2.3. Historialliset kartat ja paikannimistö.....	6
3. Maastohavainnot	8
4. Yhteenveto	11
5. Lähteet	11

Tutkimuksen perustiedot

Kohde: Salo, Kurajoki. Aurinkovoimahankkeen selvitysalueet molemmin puolin Kuusjoentietä.

Tutkimuksen tyyppi: arkeologinen inventointi

Tavoite: selvittää, sijaitseeko tutkimusalueella arkeologisia kohteita

Kenttätyöaika: 25.11.2025

Tutkijat: FM Sampsa Perälä ja FM Jerry Möller, Maanala Oy

Tilaja: Skarta Energy Oy

Aiemmat arkeologiset tutkimukset: inv. Matti Huurre 1965, inv. Anja Sarvas 1972, inv. Ville Laakso 1997 ja inv. Jouko Pukkila 2002.

Alkuperäinen arkistoaineisto digitaalisine valokuvineen: Maanala Oy. Raporttikopiot pdf-muodossa: Museoviraston arkisto, alueellinen vastuumuseo ja työn tilaaja.

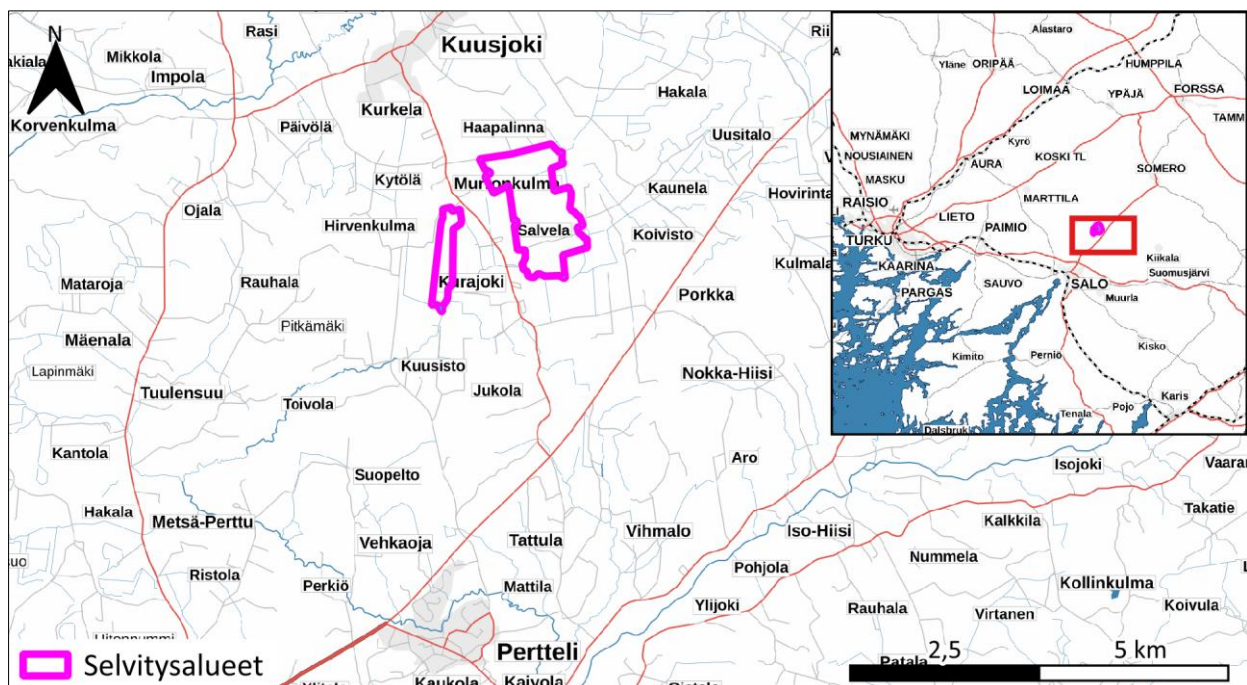
Kuvat ja kartat: FM Sampsa Perälä, Maanala Oy

Raportin karttakoordinaatit: ETRS-TM35FIN (N2000)

Koordinaatit alueen keskeltä: N 6712960 E 294032

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näytteet: –

Tulos: Selvitysalueelta ei tunnettu ennestään arkeologisia kohteita. Inventoinnissa ei havaittu uusia kohteita.



Kuva 1. Kartta-otteelle on merkitty purppuralla rajauksella selvitysalueet Kurajoella. Kartan sijainti Varsinais-Suomessa korostettu oikeassa yläkulmassa punaisella. Selkokartta: Maanmittauslaitos.

Kansikuva: Kapean Kurajoen mutka. Sampsa Perälä/Maanala Oy.

1. Johdanto

1.1. Tausta ja tutkimustehtävä

Skarta Energy Oy suunnitteli vuonna 2025 aurinkoenergiapuiston rakentamista Salon Kurajoelle. Alue sijaitsee Kuusjoen kirkolta puolitoista kilometriä etelään, molemmin puolin Kuusjoentietä, vuonna 2009 Saloon liittyneiden Kuusjoen ja Perttelin kuntien vanhalla rajalla.

Kohdealue oli kaksiosainen: läntinen osa on kooltaan noin 27,3 ha ja itäinen noin 133,7 ha, joten yhteispinta-alaksi muodostui noin 161 hehtaaria. Itäisen alueen sisällä on muutamia pihapiirejä, jotka on rajattu hankealueen ulkopuolelle.

Alueilta ei tunnettu entuudestaan arkeologisia kohteita. Skarta Energy Oy tilasi inventoinnin Maanala Oy:ltä 30.10.2025.

1.2. Menetelmät

Maastotöitä edelsi kattava esiselvitysvaihe. Kartoista asemointiin vanhat peruskartat, pitäjänkartat ja isojakokartat.

Arkeologisiin kohteisiin mahdollisesti viittaa- vaa paikannimistöä selvitettiin karttalähteiden lisäksi avoimista nimistöportaaleista (Nimi- sampo ja Nimiarkisto). Arkeologista potentiaa- lia tarkasteltiin maastokarttojen topografiasta ja Maanmittauslaitoksen 5p/m²-laserkeilausai- neistosta. Alueen maalajit katsottiin Geologian tutkimuskeskuksen 1:200 000 maaperäkartta- aineistosta.

Maastotyö suoritettiin normaalein arkeologi- sin inventointimenetelmin: silmänvaraisella havainnoinnilla, maanäytekairauksin ja koe- kuopittamalla. Pintapointintaa tehtiin, kun sii- hen oli peltöjen kasvuston tilanteen mukaan edellytykset. Havainnot dokumentoitiin muis- tiinpanoin, valokuvaamalla ja mittauksin. Paik- katieomittaukset tehtiin Garmin Montana 700 GPS-laitteella.

FM Sampsa Perälä ja FM Jerry Möller tekivät maastotyöt sääolosuhteiden osalta hyvissä ha- vainto-oloissa 25.11.2025. Esiselvitysvaihee- seen osallistui myös arkeologi Ville Laakso.

2. Esiselvitys

2.1. Maaperä ja topografia

Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartta- aineistolla koko selvitysalue on maaperältään savista. Alue ei myöskään maastotopografial- taan vaikuttanut potentiaaliselta esihistorialli- sen ihmistoiminnan kannalta. Maasto on hyvin tasaista ja sen ainoa vesistö on kapea Kurajoki.

Maanmittauslaitoksen 5 pistettä/m² -laserkei- lausaineistosta tarkastettiin arkeologisiin koh- teisiin viittaavat maastonmuodot, mutta po- tentiaalisia ilmiöitä ei havaittu.

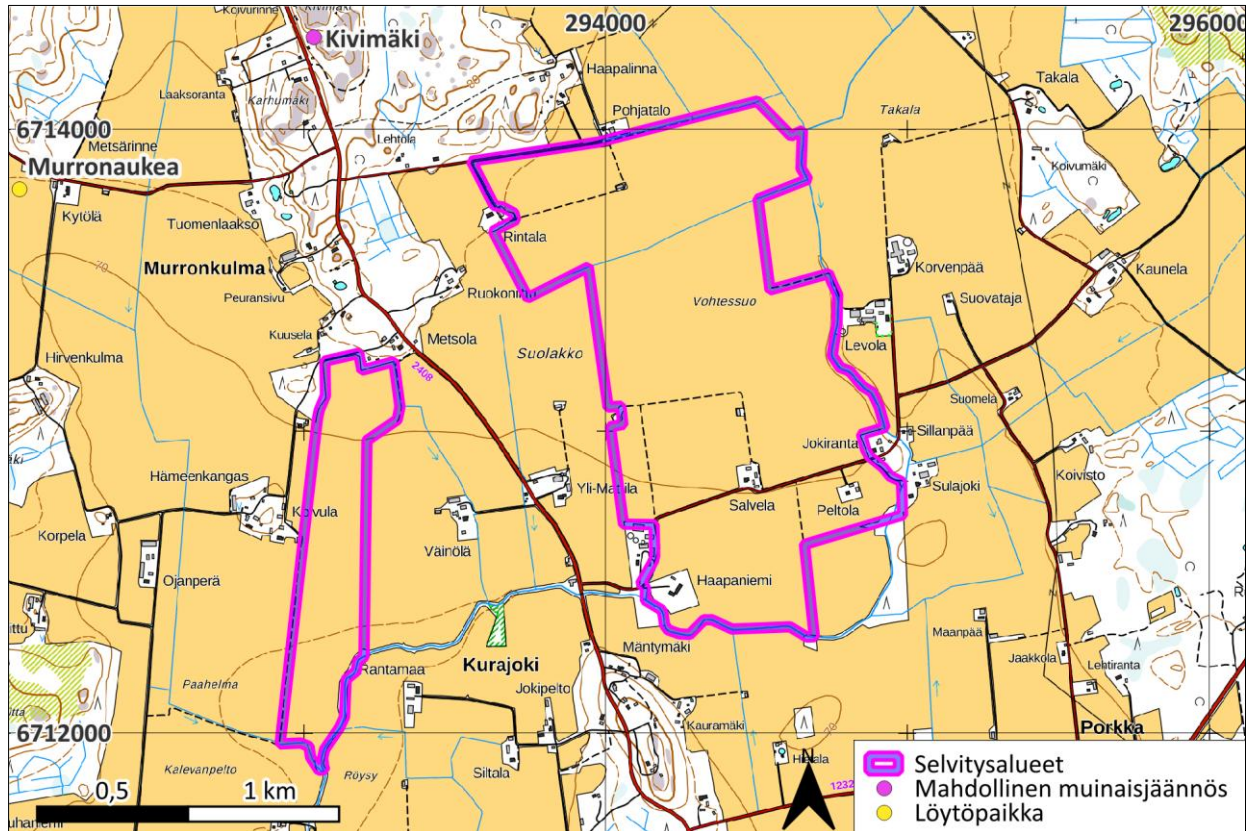
Muinaisrannat ovat vetäytyneet alueen yli ver- rattain nopeasti ja varhain jääkauden jälkeen noin vuosina 8000–7500 eaa (Hakonen 2025). Näin ollen alueen vesistösidonnainen esihisto- riallinen ihmistoiminta on ollut potentiaalisinta Kurajoen varsilla, joka kulkee paikoitellen alu- een etelä- ja itärajojen tuntumassa.

2.2. Tutkimushistoria

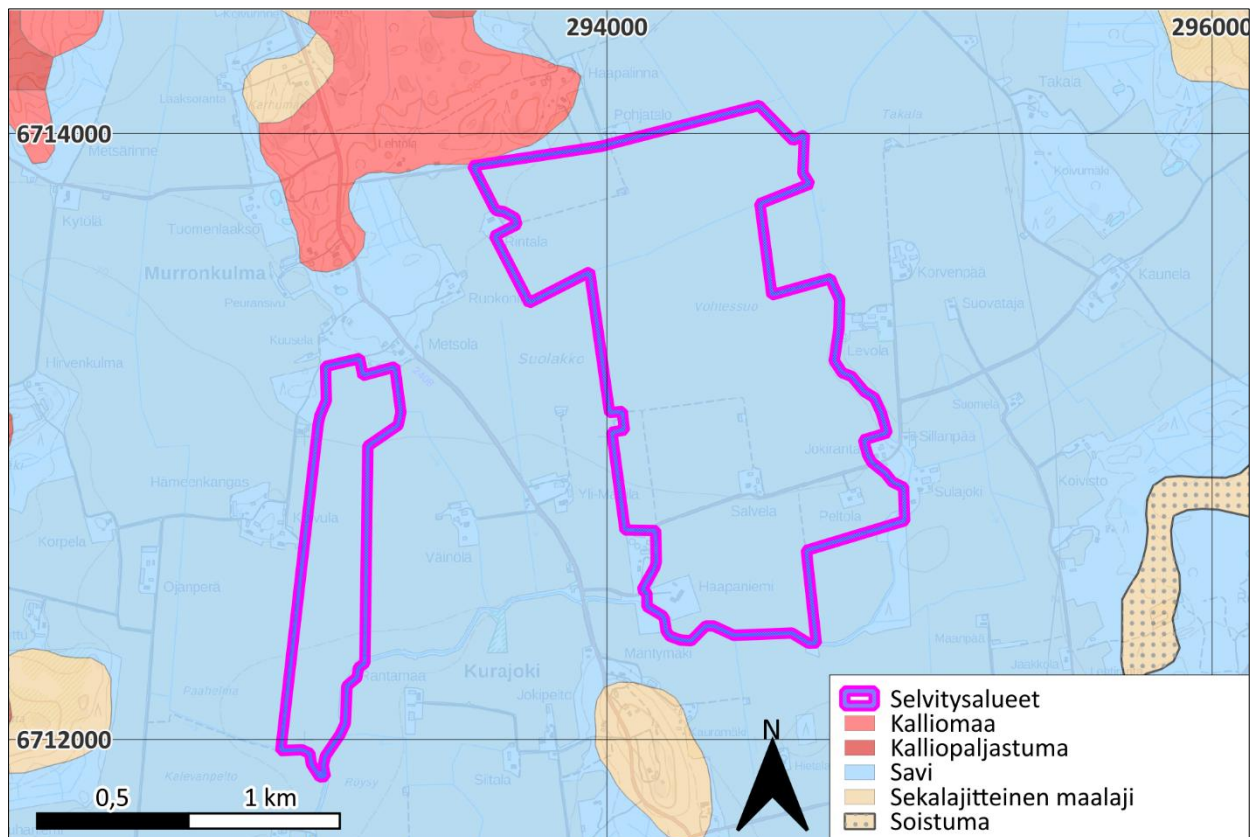
Alueella ei olla tiettävästi liikuttu Perttelin ja Kuusjoen kuntien arkeologisissa perusinven- toinneissa (Huurre 1965, Sarvas 1972, Laakso 1997 ja Pukkila 2002).

Samaiselta laajalta peltotasanteelta kuin selvi- tysalue on löydetty kourutaltoa joskus 1970– 1980-luvuilla (Muinaisjäännösrekisteri: Mur- ronaukea, 1000009706). Paikan 1997 tarkasta- nut arkeologi Ville Laakso ei havainnut savipel- lossa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Peltotasangon pohjoispuolelta tunnetaan Kivi- mäki (308000002) niminen kohde, jossa on ajoittamaton metalliromun sekainen röykkiö ja muita kivikasoja. Ne todennäköisesti liittyvät paikalla tehtyyn kivenlouhintaan.



Kuva 2. Tutkimusalue merkittynä purppuralla viivalla Maanmittauslaitoksen maastokartalle. Alueen sisälle jäävät pihapiirit eivät kuulu hankealueeseen. Lähistön tunnetut arkeologiset kohteet merkitty purppuralla (Kivimäki) ja keltaisella pisteellä (Murronaukea).



Kuva 3. Selvitysalueet Geologian tutkimuskeskuksen 1:200 000 mittakaavan maaperäkarta-aineistolla, joka on heijastettu Maanmittauslaitoksen maastokartan päälle.

2.3. Historialliset kartat ja paikannimistö

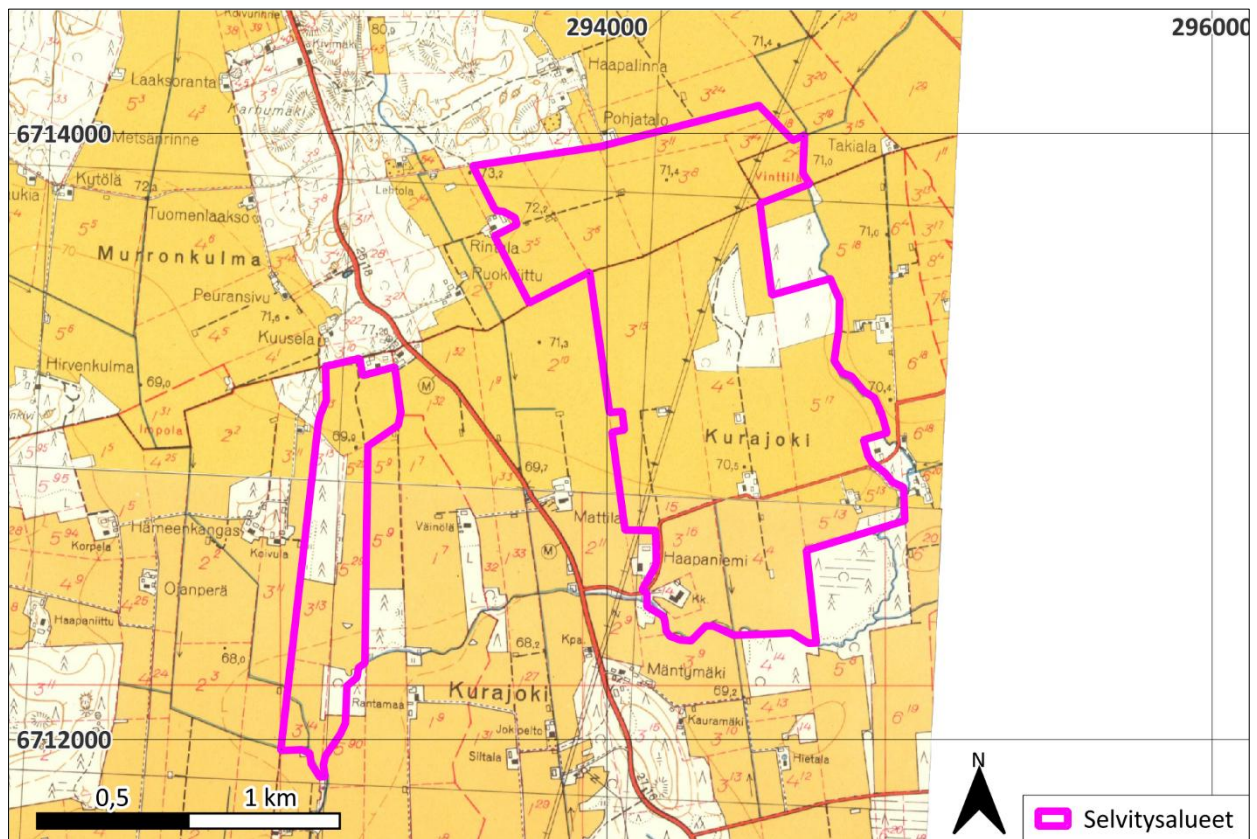
Aurinkovoimapuistoa suunnitellaan alueelle, jotka kuuluivat ennen Pertteliin ja Kuusjokeen, kunnes mainitut kunnat vuonna 2009 liittyivät Saloon. Suurin osa alueesta oli Perttelin pohjoisinta takamaata, pohjoisimmat osat Kuusjokea.

Nimistöä ja topografiaa tarkasteltiin nykykoordinaatistoon asemoidulta vuoden 1962 peruskartalta (Karttalehdet v. 1964: 2021 12 Pertteli ja v. 1963: 2022 10 Kuusjoki). Lisäksi asemoitiin vanhemman maankäytön tarkastelemiseksi pitäjänkartat vuosilta 1844 ja 1846 (karttalehdet

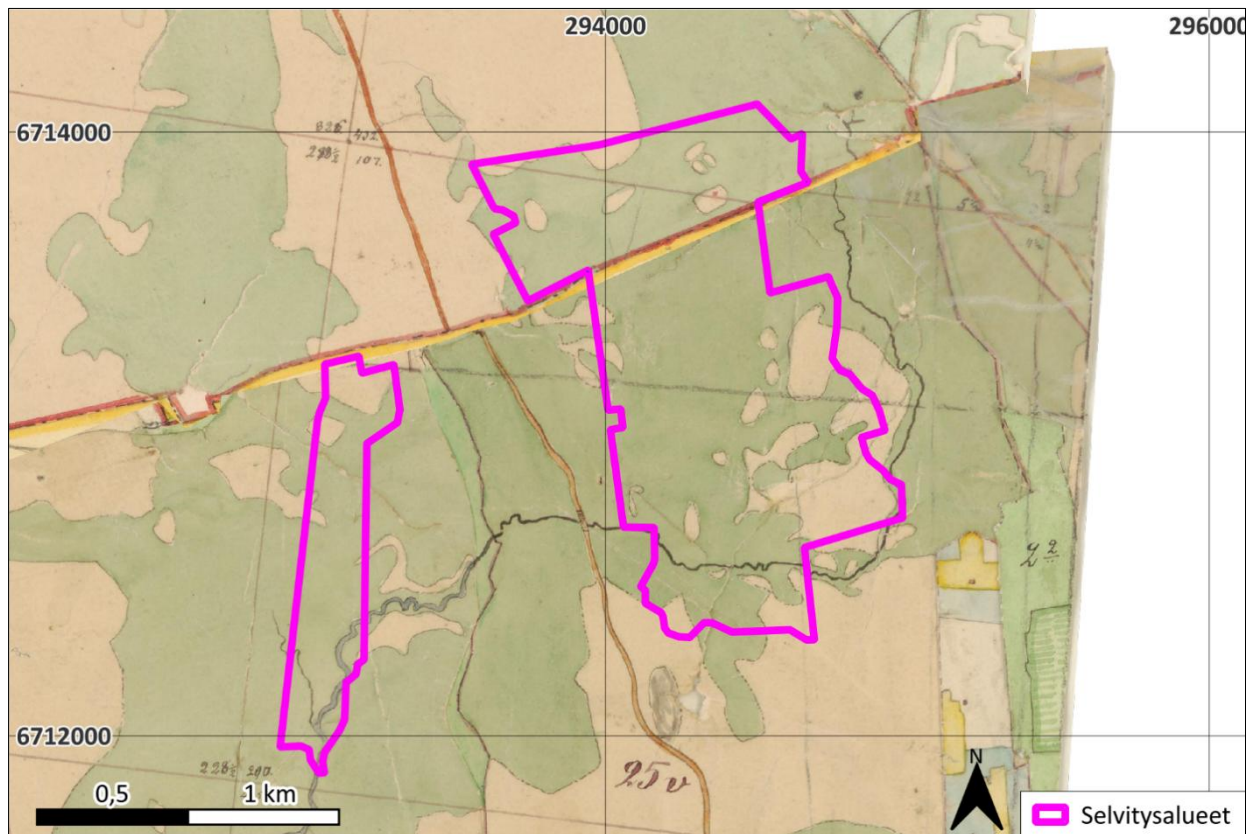
2021 12 + 2022 10 Pertteli ja 2022 10+07 + 2021 12 Kuusjoki) sekä Senaatin kartta vuosilta 1878 ja 1879 (IX 21 ja X21).

Lisäksi vanhoista kartoista asemoitiin aluetta koskevat isojaonkartat (Grönlund, Carl 1786; 1798 ja Stålström, Jakob 1792). Kartoilta ei havaittu viljelyn lisäksi muuta maankäyttöä. Kuusjoen ja Perttelin välisen kunnanrajan vanhoja rajamerkkejä ei vanhojen karttojen perusteella sijaitse selvitysalueella.

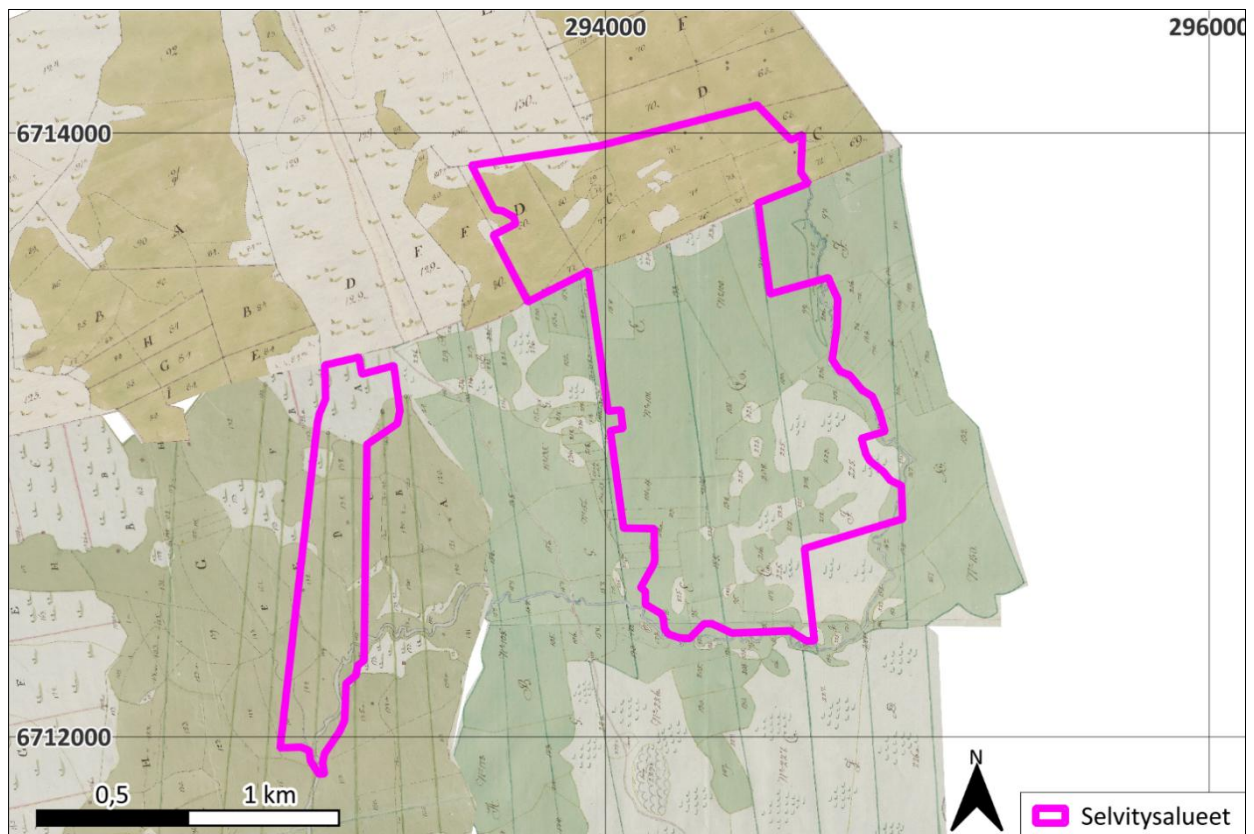
Paikannimistöä selvitettiin Nimisampo.fi- ja Niemiarkisto.fi-portaaleista, mutta arkeologisiin kohteisiin viittaavaa nimistöä ei ilmennyt.



Kuva 4. Ote peruskartoilta vuosilta 1962–1963 (Karttalehdet 2021 12 Pertteli vuodelta 1964 ja 2022 10 Kuusjoki vuodelta 1963). Selvitysalue merkitty purppuralla.



Kuva 5. Tutkimusalue pitäjänkartoilla (karttalehdet 2021 12 + 2022 10 Perteli vuodelta 1844 ja 2022 10+07 + 2021 12 Kuusjoki vuodelta 1846).



Kuva 6. Selvitysalueet isojakokartoilla (Grönlund 1786; 1798 ja Stålström 1792). Selvitysalueet merkitty purpuralla.

3. Maastohavainnot

Selvitysalue oli tasaista peltoaluetta, jota oli joko kevytmuokattu tai jätetty sängelle. Peltojen osalta pintapoitamamahdollisuudet olivat rajalliset läntisen selvitysalueen kevytmuokattua peltoa lukuun ottamatta. Itäisellä selvitysalueella oli myös apilaa sängen seassa.

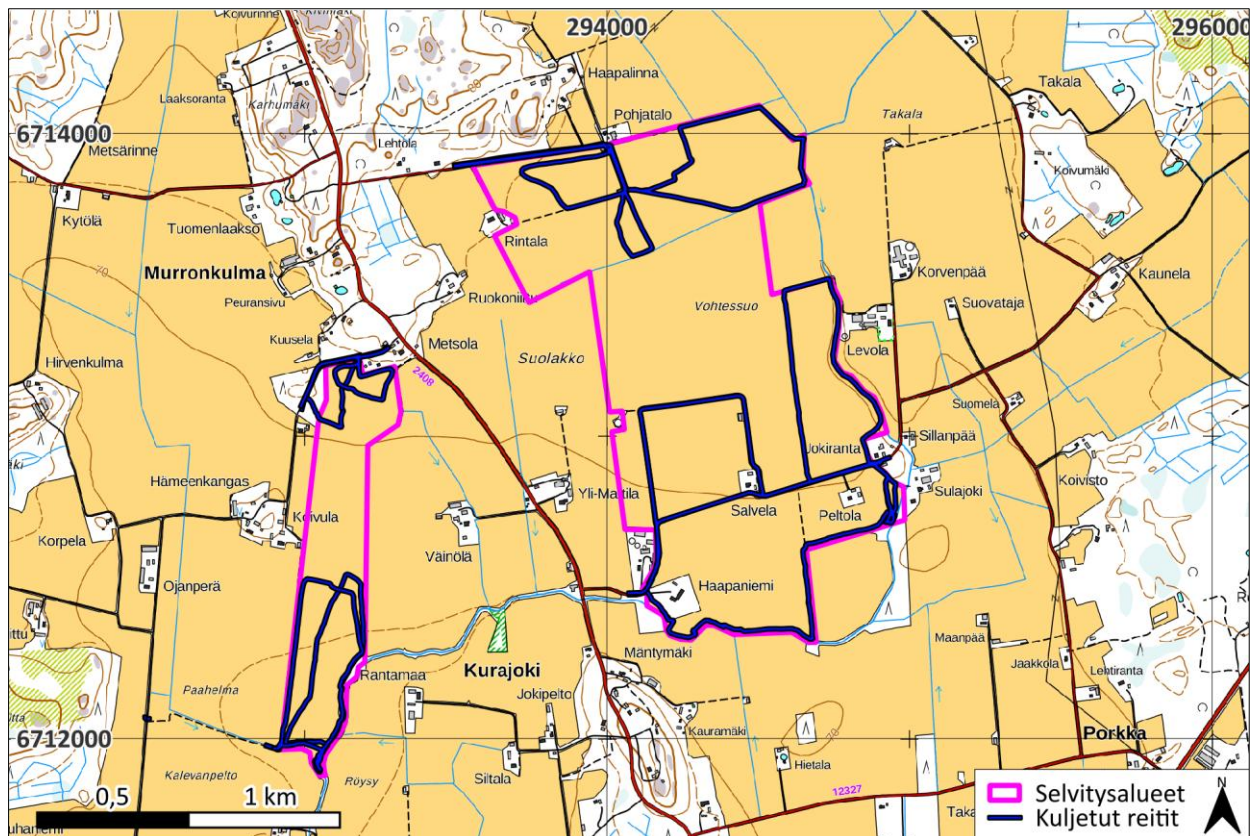
Koska esiselvitysvaiheessa selvitysalueen arkeologinen potentiaali katsottiin vähäiseksi lukuun ottamatta Kurajoen rantoihin kytkeytyvää esihistoriallista potentiaalia, keskitettiin kenttätöissä suurin huomio joen rantojen tarkasteluun.

Läntisen selvitysalueen eteläosissa oli jonkin verran viljelemätöntä aluetta pellon ja joentörmän välissä, mutta alueella otetuista maakairanäytteistä ja lapionpistoista ei saatu ihmistoimintaan viittaavia tuloksia. Noin puolessa välissä hankealueen ja joen yhteistä

osuutta pellon ja joen välissä oli läjitettynä maata todennäköisesti joko peltoraivauksesta tai joesta ruopattuna. Raivaukseen voisi viitata läjityksen luota havaittu kasa kantoja.

Kevytmuokattua peltoa pintapoitettiin vailla havaintoja. Savisen maan seassa ei ollut kiviäkään. Myöskään läntisen alueen pohjoisosista ei kertynyt havaintoja arkeologisesta potentiaalista.

Itäisen alueen pohjoisosissa pintapoitettiin korrella ollutta peltoa, joka kasvoi apilaa, joten pintapoitinnan mahdollisuudet olivat rajalliset. Kurajoen pohjoisimmat selvitysalueita leikkaavat osat tarkastettiin, täällä pelto oli lähes heti joen törmässä kiinni. Alueen eteläosissa havaittiin myös joen kapeat rantatörmät ja ne kuljetttiin läpi. Savensekaisista maakairanäytteistä ei tullut merkkejä ihmistoiminnasta.



Kuva 7. Maastossa kuljetut reitit merkittynä sinisellä. Selvitysalue merkitty purppuralla.



Kuva 8. Viljelemätön kaistale Kurajoen rannalla läntisen alueen eteläosissa. Koilliseen.



Kuva 9. Kurajoen ja pellon välissä on maaläjitystä ja kasa raivattuja kantoja lapiosta yläoikealle. Etelään.



Kuva 10. Itäisemmän selvitysalueen pohjoisosassa pelto on lähes kiinni umpeen kasvavan joen törmässä. Pelto kasvoi apilaa, joka rajoitti pintapöiminnän mahdollisuuksia. Kaakkoon.



Kuva 11. Peurat ruokailemassa tasaisella pellolla itäisen selvitysalueen eteläosissa. Luoteeseen.

4. Yhteenveto

Inventoinnin esiselitysvaiheessa tarkasteltiin alueen topografiaa ja esihistoriallisia rannankorkeuksia, joista ei ilmennyt arkeologista potentiaalia joen varsien ulkopuolelta. Myöskään vanhat kartat tai rinnevarjostemallit eivät tuottaneet havaintoja arkeologisiin kohteisiin viittaavasta maankäytöstä.

Alueelta ei tunnettu ennestään arkeologisia kohteita.

Kentällä ei havaittu mitään arkeologisiin kohteisiin viittaavaa. Huolella maastossa rannoiltaan tarkastettu Kurajoki on kapea, matala ja paikoin rehevöitynyt.

Turussa 3.12.2025

Sampsä Perälä, FM

Maanala Oy

5. Lähteet

Internetlähteet:

Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämä Hakku-paikkatietopalvelu [https://hakku.gtk.fi/].

Hakonen, A. 2025. *GLARE (Post-Glacial Land Adjustment Regenerator)* model. [https://github.com/Hakonaki/land-uplift-recons]

Helsingin yliopiston digitaalisten ihmistieteiden keskuksen ylläpitämä Nimisampo-verkkopalvelu. [https://nimisampo.fi/fi/].

Kotimaisten kielten keskuksen ylläpitämä Digitaalinen Nimiarkisto [https://nimiarkisto.fi/].

Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-karttapalvelu [https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/].

Museoviraston ylläpitämä Kulttuuriympäristön palveluikkuna [https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx].

Kirjallisuus, tutkimusraportit ja kartat:

Grönlund, Carl 1786. *Geometrisk Charta öfver Kajfwola Byss Ägor i Åbo Län, Haliko Härad och Uskela sockn.* A81:5/1–5 Kaivola, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Kansallisarkisto.

Grönlund, Carl 1798. *Charta öfver Tattula bys Ägor i Åbo Län Haliko Härad och Uskela sockn.* A81:14/2–6 Tattula, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Kansallisarkisto.

Huurre, Matti 1965. *Perttelin kiinteät muinaisjäännökset.* Museovirasto.

Laakso, Ville 1997. *Kuusjoki. Muinaisjäännösinventointi 1997.* Turun maakuntamuseo.

Peruskartta 1963. *2022 10 Kuusjoki.* 1:20 000. Maanmittaushallitus.

Peruskartta 1964. *2021 12 Pertteli.* 1:20 000. Maanmittaushallitus.

Pitäjänpkartta 1844. *2021 12 + 2022 10 Pertteli.* Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Pitäjänpkartta 1846. *Karttalehti 2022 10+07 + 2021 12 Kuusjoki.* Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Pukkila, Jouko 2002. *Pertteli arkeologinen perusinventointi 2002.* Turun maakuntamuseo.

Sarvas Anja 1972. *Kuusjoen kunnan kiinteät muinaisjäännökset.* Museovirasto.

Senaatin kartta 1878 IX 21. Senaatin kartasto. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. Kansallisarkisto.

Senaatin kartta 1879 X 21. Senaatin kartasto. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. Kansallisarkisto.

Stålström, Jakob 1792. *II^{dra} Delen af Geometriske Chartan öfver Kurckela Bys Ägor.* A47:5/1–6 Kurkela, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Kansallisarkisto.